

İŞLER İYİCE ÇATALLAŞIYOR MU?

FUAT AKYÜREK

ABD Başkanı Trump'ın peşpeşe yaptığı hamlelere zorunlu olarak diğer devletlerde karşılık vermeye başladılar. Zorunlu olarak dememizin nedeni, emperyalist sistemde az çok hatırı sayılır bir ekonomiye sahip bir ülkenin, rakiplerinin kendi çıkarlarını ve pozisyonunu zarara uğratacak hamleler yapması durumunda karşılık vermek zorunda olmasıdır. Aksi durumda sessiz sedasız yenilgiye uğramaya, mevcut pozisyonunu kaybetmeye mahkumdur.

Bu nedenle ABD'nin gümrük vergilerini artırarak başlattığı ekonomik savaşa Çin, Almanya, Fransa -AB- Japonya ve Rusya gibi ülkeler ABD'den ithal edilen mallara koydukları ek gümrük vergileri ile karşılık veriyorlar. Ancak ekonomi sadece ekonomi değildir ve bu durumun uluslararası politik ilişkilere yansımaları da kaçınılmazdır. Nitekim son günlerde Almanya ve Fransa'dan peşpeşe yapılan açıklamalar, işlerin politik ve askeri alana sıçrayacağını güçlü işaretlerini verdiler.

Fransa Devlet Başkanı Macron, Avrupa'nın güvenliğinin ABD'ye bırakılamayacağını söylerken Almanya Başbakanı Merkel daha önceden "kendi kaderimizi kendi ellerimize almalıyız" çıkışını yapmıştı. Bu ülkeler diğer bir çıkışlarını, ABD'nin İran'a yönelik uygulamaya başladığı ambargoya uymayacaklarını, kendi şirketlerinin çıkarlarını koruyacaklarını ilan ederek yapmışlardı. Peşpeşe gelen bu açıklamaların ardından Çin ve Rusya, Almanya ve Fransa'nın paralelinde tutum alacaklarını açıkça ilan ettiler.

Bir taraftan bu gelişmeler olurken diğer taraftan ABD'nin Suriye'yi yeniden vurma hazırlığına karşı Rusya Doğu Akdeniz'de -Suriye yakınları- çok büyük bir tatbikat yapmaya başladı. Çin ise yakında başlaması olası olan "İdlip Harekatına" katılma -Uygur Özerk Bölgesinden gelen cihatçı teröristler nedeniyle- isteğini dile getiriyor. Ama bu arada Fransa, Suriye'nin vurulması konusunda ABD'ye paralel açıklamalar yapıyor. ABD Başkanı'da İblip Harekatı'nın "insani bir trajediye" dönüşebileceğini ilan ediyor. Sanki bu trajediyi yaratanların başında gelenlerden birisinin kendileri olduğunu unutmuş görünerek! Yani ilk bakışta oldukça karmaşık görünen uluslararası bir tablo!

Bu tablo oldukça karmaşık görünmesine karşın, emperyalist dünya da ilişkilerin nasıl yürüdüğüne ilişkin az çok bilgisi olanlar tarafından anlaşılabilir değildir. Rakip emperyalisti zayıflatmak, çelişkilerden kendi çıkarları için yararlanmak, hatta rakip emperyalistin attığı adımları kendi pozisyonunu güçlendirmek için kullanmak, şurada işbirliği yapıp, öbür tarafta karşı cepheelerde yer almak, sistem için genel bir tehdit oluşturduğunu düşündükleri bir ülkeye karşı birlikte koalisyonlar oluşturmak, ortak yağmalara katılmak ve ganimeti güçleri oranında paylaşmak vb. bu sistemin "gerçekleri" arasındadır.

İşler henüz birbirleriyle açıkça çatışmaya girecekleri bir noktaya gelmemiştir. Bu anlamda henüz karşılıklı kamplaşma olayı, kesinleşmiş bloklar görünmemektedir. Ama işlerin hızla oraya doğru gittiği nide olayların gelişimi göstermektedir. Şimdilik yerel güçleri çatıştırmakta, gayri resmi kuvvetleri sahaya sürmekte, resmi güçleri ise daha garantili ve "uluslararası hukuk" denilen -artık iyice güçlünün hukukunu uygulaması anlamına gelen- hukuka uygun işlerde kullanmaktadırlar.

Erdoğan iktidarı da bu karmaşık tablo içerisinde kendi gerici çıkarlarını gerçekleştirmeye çalışmakta, emperyalist güçler arasında salınmakta, kah birine kah ötekine sarılarak durumu idare etmeye çalışmaktadır. Emperyalistler arası keskinleşen çelişkilerin Erdoğan iktidarına nefes aldırıldığı, mevcut durumu bir süre daha sürdürme olacağı tanındığı görülmektedir. Ama hızla derinleşme eğilimi gösteren mevcut ekonomik kriz aynı zamanda iktidarı, emperyalist devlet ve finans kurumlarından yeni borç dilenmeye mahkum etmekte, onlar da iktidarın önüne emperyalist soygunu garanti altına alacak koşulları koymaktadır.

Emperyalistler arası çelişkiler keskinleşip sertleşirken, uluslararası işçi sınıfının ve emekçi halkların bu gelişmelere karşı koyacak açık bir kitle hareketlerinin henüz olgunlaşmadığını da tespit etmek gerekir. Gerici akımların desteklenmesi ve kısıpılması, halkları savunmasız bırakmanın bir yöntemi olduğu şimdi daha belirgin olmaktadır. Ancak uluslararası işçi sınıfı ve emekçi halkların, iş bir noktaya geldiğinde açıkça mücadeleye atılmalarının olanakları da genişlemektedir. Tarihin yasa karşı-devrimin devrimi de güçlendirerek ilerlediği yönündedir. Keskin kısıpma ve çatışmalar büyük alt üst oluşları da tetikleyecektir. Sonunda halkların kazanacağına güven duymak gerekir.

Eylül / 2018